

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ЗАШТИТНИК ГРАЂАНА
412-26/19
Београд

Заштитник грађана
Zaštitnik građana

International Aid Network

дел. бр. 32091 датум: 27.11.2019г.

НАЦИОНАЛНИ МЕХАНИЗАМ ЗА ПРЕВЕНЦИЈУ ТОРТУРЕ

МОНИТОРИНГ УСТАНОВА У КОЈИМА СЕ НАЛАЗЕ ЛИЦА ЛИШЕНА СЛОБОДЕ

МОНИТОРИНГ ПОЛИЦИЈСКИХ УПРАВА И СТАНИЦА

Извештај о посети Полицијској управи Пожаревац и КПЗ Пожаревац- Забела

Београд, новембар 2019. године

МАНДАТ НАЦИОНАЛНОГ МЕХАНИЗМА ЗА ПРЕВЕНЦИЈУ ТОРТУРЕ

Законом о ратификацији Опционог протокола уз Конвенцију против тортуре и других сурових, нељудских или понижавајућих казни и поступака¹ прописано је да Национални механизам за превенцију тортуре (НПМ) обавља посете установама у којима се налазе или се могу налазити лица лишена слободе, у циљу одвраћања државних органа и службених лица од било каквог облика мучења или било ког другог облика злостављања, као и ради усмеравања државних органа ка стварању смештајних и осталих животних услова у установама у којима се смештају лица лишена слободе у складу са важећим прописима и стандардима.

У члану 2а Закона одређено је да Заштитник грађана обавља послове НПМ и да у обављању тих послова сарађује са омбудсманима аутономних покрајина и удружењима чијим је статутом предвиђени циљ удруживања унапређење и заштита људских права и слобода, у складу са законом.

У институцији Заштитника грађана формирана је посебна организациона јединица Одељење националног механизма за превенцију тортуре, која обавља стручне послове НПМ, чији је мандат одређен чланом 4. Опционог протокола за превенцију тортуре. Одељењем руководи начелник, који за рад Одељења и свој рад одговара заштитнику грађана.

Заштитник грађана и Покрајински омбудсман АП Војводине су потписали Меморандум о сарадњи у обављању послова НПМ,² којим је предвиђено да ће Покрајински омбудсман активно учествовати у посетама мониторинг тима НПМ установама у којима су смештена лица лишена слободе, а које се налазе на територији АП Војводине.

На основу спроведеног поступка по јавном позиву,³ Заштитник грађана је изабрао удружења са којима ће остваривати сарадњу у обављању послова НПМ, и то: Београдски центар за људска права, Иницијативу за права особа са менталним инвалидитетом (МДРИ-С), Комитет правника за људска права (ЈУКОМ) и Међународну мрежу помоћи (ИАН). Анексима споразума о сарадњи, закљученим 22. априла 2019. године, сарадња Заштитника грађана у обављању послова Националног механизма за превенцију тортуре продужена је (на период од једне године) са Иницијативом за права особа са менталним инвалидитетом (МДРИ-С), Комитетом правника за људска права (ЈУКОМ) и Међународном мрежом помоћи (ИАН).

ОПШТИ ПОДАЦИ О ПОСЕТИ

УСТАНОВЕ	Полицијска управа у Пожаревцу – седиште и Полицијска испостава (ПУ/ ПИ) Казнено-поправни завод Пожаревац – Забела (КПЗ Пожаревац-Забела)
ВРЕМЕ ПОСЕТЕ	14. јун 2019. године

¹Сл. лист СЦГ - Међународни уговори", бр. 16/05 и 2/06 и "Сл. гласник РС - Међународни уговори", бр. 7/11.

² Потписан 12. децембра 2011. године.

³ Објављен у "Сл. гласнику РС", бр. 25/18.

ОСНОВ ПОСЕТЕ	Послови Националног механизма за превенцију тортуре, у складу са чл. 2а Закона о ратификацији Опционог протокола уз Конвенцију против тортуре и других сурових, нељудских или понижавајућих казни и поступака.
ВРСТА ПОСЕТЕ	Редовна посета
ЦИЉЕВИ ПОСЕТЕ	Одвраћање органа јавне власти и службених лица од било каквог облика злостављања или мучења, као и њиховог усмеравања на стварање услова и поступање према лицима лишеним слободе у складу са важећим прописима и стандардима, све у циљу превенције тортуре и других сурових, нељудских или понижавајућих казни и поступака.
НАЈАВА ПОСЕТЕ	Ненајављена
ПОСЕТУ ОБАВИО	Заштитник грађана у сарадњи са удружењима: Међународна мрежа помоћи (I.A.N.) и Комитет правника за људска права (YUКОМ)
САСТАВ ТИМОВА	<p>Вође тимова: Маја Јовић, <i>Заштитник грађана/ Одељење НПМ</i> Марко Анојчић, <i>Заштитник грађана/ Одељење НПМ</i></p> <p>Чланови тимова: Ивана Босиљчић, <i>Заштитник грађана</i> др Снежана Павлекић, <i>Међународна мрежа помоћи (I.A.N.)</i> Миlena Васић, <i>Комитет правника за људска права (YUКОМ)</i></p>

ТОК ПОСЕТЕ И САРАДЊА СЛУЖБЕНИХ ЛИЦА СА ТИМОВИМА НПМ

Током посете тим НПМ је био подељен у две групе. Један део тима је био у посети седишту ПУ Пожаревац и ПИ Пожаревац, а други део тима је, за то време, обављао посету у КПЗ Пожаревац-Забела како би у разговорима са притвореницима, који су на спровођење те мере доведени након задржавања у полицијским станицама у саставу ПУ Јагодина, прикупили информације о поступању полицијских службеника према њима током задржавања, као и приликом примене других полицијских овлашћења.

У моменту посете НПМ, на територији ПУ Пожаревац није било лица на задржавању, те је тим НПМ обавио разговор са руководством ПУ Пожаревац и посетио ПИ Пожаревац у којој је обишао просторију за задржавање, обавио разговор са полицијским службеницима и остварио увид у предмете о задржавању и предмете о употреби средстава принуде.

Други део тима НПМ обишао је просторије за задржавање и притворску јединицу у КПЗ Пожаревац-Забела приликом које је разговарао са затеченим лицима, као и са запосленима у Служби за здравствену заштиту о начину обављања првог лекарског прегледа приликом пријема лица на меру притвора и начину документовања, евентуално, уочених повреда, а лекар специјалиста судске медицине остварио је и увид у здравствене картоне притворених лица.

Полицијски службеници ПУ Пожаревац, као и службена лица КПЗ Пожаревац - Забела остварили су добру сарадњу са НПМ чиме су омогућили остваривање његовог мандата.

НПМ су пружене тражене информације, омогућен им је приступ просторијама, увид у релевантну документацију и несметано обављање разговора са притвореницима.

ПУ ПОЖАРЕВАЦ – СЕДИШТЕ И ПИ

ПРОСТОРИЈЕ ЗА ЗАДРЖАВАЊЕ И САСЛУШАЊЕ

На територији ПУ Пожаревац лица која се задржавају по основу Закона о безбедности саобраћаја на путевима⁴ (ЗОБС), Закона о прекршајима⁵ (ЗОП), односно Закона о јавном реду и миру⁶ (ЗЈРМ) задржавају се у ПИ ПУ Пожаревац и полицијским станицама у саставу те управе (ПС Петровац, ПС Жагубица, ПС Велико Градиште и ПС Кучево), а по основу Законика о кривичном поступку⁷ (ЗКП) у Одељењу притвора КПЗ Пожаревац-Забела.

У седишту ПУ Пожаревац нема просторија намењених за задржавање лица. Постоје две канцеларије у којима се обављају саслушања и прикупљања обавештења од грађана. Једна од њих има „дечији кутак“ опремљен таблом за писање, папирима и фломастерима, као и дечијим намештајем, **што НПМ поздравља као пример добре праксе**. Међутим, наведене канцеларије су истовремено и радне канцеларије криминалистичких инспектора, а не постоји посебна просторија (аудио и видео опремљена) намењена саслушању грађана.

1.

УТВРЂЕНО

У седишту ПУ Пожаревац не постоји посебна просторија за саслушање лица која је адекватно опремљена за ту намену (тонско и оптичко снимање саслушања).

РАЗЛОЗИ

Електронско (тј. аудио и/или видео) снимање полицијских информативних разговора представља важну додатну меру заштите против злостављања притвореника. ЦПТ са задовољством примећује да се увођење таквих система разматра у све већем броју земаља. Таква средства обезбеђују комплетан и аутентичан запис о поступку информативног разговора и тиме у великој мери олакшавају истрагу о било каквим тврдњама о злостављању. Ово је у интересу и особа које су злостављане од стране полиције и припадника полиције суочених са неоснованим тврдњама да су примењивали физичко злостављање или психолошке притиске. Електронско снимање полицијских информативних разговора такође смањује могућност да оптужени касније лажно поричу да су дали одређена признања.⁸

Собе за испитивање не само да треба да имају одговарајуће осветљење, грејање и вентилацију већ и да су опремљене тако да сви учесници у разговору имају сличне столице по стилу и удобности. Овлашћено лице које обавља разговор не треба да има доминантан (нпр. уздигнут) или удаљен положај у односу на осумњиченог. Уз то просторија треба да буде окречена у неутралне нијансе.⁹

Органи Републике Србије треба да успоставе наменске просторије за саслушање, опремљене аудио и/или видео опремом за снимање полицијских саслушања.¹⁰

⁴ "Сл. гласник РС", бр. 41/2009, 53/2010, 101/2011, 32/2013 - одлука УС, 55/2014, 96/2015 - др. закон, 9/2016 - одлука УС, 24/2018, 41/2018, 41/2018 - др. закон, 87/2018 и 23/2019

⁵ "Сл. гласник РС", бр. 65/2013, 13/2016 и 98/2016 - одлука УС

⁶ "Сл. гласник РС", бр. 6/2016 и 24/2018

⁷ "Сл. гласник РС", бр. 72/2011, 101/2011, 121/2012, 32/2013, 45/2013, 55/2014 и 35/2019

⁸ Извод из 12. Општег извештаја [СРТ/Inf (2002) 15], тач. 36.

⁹ Извод из 12. Општег извештаја [СРТ/Inf (2002) 15], тач. 37.

¹⁰ ЦПТ (2017) 63, Србија 2017, ст. 16.

ПРЕПОРУКА

Министарство унутрашњих послова ће предузети активности у циљу обезбеђивања посебне просторије за саслушање лица у седишту ПУ Пожаревац, опремљене техничком опремом за тонско и оптичко снимање поступака саслушања лица.

Према наводима службених лица, криминалистички инспектори нису имали обуке о техникама саслушања, односно обуку такве или сличне саржине имали су пре 2 до 3 године само инспектори који се баве привредним криминалом.

2.

УТВРЂЕНО

У седишту ПУ Пожаревац, нису сви криминалистички инспектори похађали обуке о техникама саслушања.

ОСНОВ

Испитивање осумњичених је стручан посао који захтева одређену обуку да би се извршио на задовољавајући начин. Пре свега, сам циљ таквог испитивања мора бити кристално јасан: тај циљ треба да буде прибављање тачних и поузданих информација ради утврђивања истине о питањима која су под истрагом, а не добијање признања од некога кога службена лица која обављају испитивање унапред сматрају кривим. Уз одговарајућу обуку, дефинисање кодекса понашања приликом испитивања осумњичених веома би допринело да се лица која примењују закон придржавају горе поменутог циља.¹¹

Комитет је препоручио да органи Републике Србије делују тако да обезбеде да криминалистички инспектори обављају своје дужности у складу са одговарајућим одредбама Законика о кривичном поступку. У ту сврху потребно је редовно организовати стручно оспособљавање за ове службенике, које треба да обухвати одговарајуће технике саслушања и истраге, као и спречавање неадекватног поступања.¹²

ПРЕПОРУКА

Министарство унутрашњих послова ће организовати и спровести одговарајућу обуку за криминалистичке инспекторе о техникама саслушања приликом испитивања осумњичених.

Одузети предмети који потичу из кривичних дела депонују се у магацин у Саобраћајној полицијској испостави (СПИ) Пожаревац и о томе се води уредна евиденција.

Током обиласка канцеларија инспектора у којима се обављају и саслушања осумњичених, тим НПМ је проверавао и да ли у тим просторијама, орманима или фиокама, евентуално има нестрандардних предмета (палице, каблове, пајсере и сл.). Том приликом тим НПМ нигде није уочио или затекао њихово присуство.

У ПИ ПУ Пожаревац налази се просторија за задржавање за једно лице, која се користи за задржавање лица по ЗЈРМ и ЗОБС, а уколико је потребно задржати више лица спроводе се у друге полицијске станице.

¹¹ Извод из 12. Општег извештаја [ЦПТ/Инф (2002) 15], ст. 34

¹² ЦПТ (2017) 63, Србија 2017, ст.16

Просторија је окречена, зидови су чисти, а под је бетонски. У њој се налази један лежај, који је у моменту посете био опремљен постељином и ћебадима који су деловали чисто. Вештачко осветљење је добро, а прозор који је прекривен рупичастом плочом немогућава довољан доток природне светлости и свежег ваздуха. Мокри чвор – чувавац је у лошем стању, запуштен је и дотрајао, око њега је влага на зидовима, а дугме за укључивање испирача мокрог чвора налази се са спољне стране зида, тако да задржано лице мора да позива полицијског службеника, преко аларма или махањем испред видео надзора, како би се пустила вода из истог.

Имајући у виду уочене недостатке просторије за задржавање у ПИ ПУ Пожаревац, као и да је Министарство унутрашњих послова обавестило НПМ о томе да су три просторије за задржавање у ПУ Пожаревац на Листи приоритета за адаптацију, НПМ би желео да буде обавештен о томе да ли је том Листом, а у складу са Правилником о условима које треба да испуњавају просторије за задржавање лица,¹³ предвиђена адаптација наведених просторија за задржавање и очекивано време отпочињања адаптације.

У просторији постоји инсталиран видео надзор, који не покрива део око мокрог чвора. Према наводима службених лица, снимци са видео надзора се чувају месец дана, и неки дан дуже. Обавештења да је просторија под видео надзором налазе се и са спољне и са унутрашње стране просторије, а на зиду унутрашње стране просторије постављено је и обавештење о правима доведеног и задржаног лица. У просторији постоји уређај за позивање дежурног полицијског службеника, а у Дежурној служби кутија са прибором за пружање прве помоћи. Привремено одузети предмети од задржаних лица одлажу се и чувају ормару у Дежурној служби и о томе се води посебна евиденција.

Према наводима службених лица, када се задржавају по основу ЗЈРМ и ЗОБС жене се, одвојено од мушкараца, задржавају у полицијским станицама, а када је реч о задржавању по ЗКП задржавају се у Одељењу притвора КПЗ Пожаревац-Забела. До сада у свом раду полицијски службеници нису имали на задржавању лица која су се декларисала као ЛГБТ нити је, у последњих годину дана, било особа са инвалидитетом на задржавању. Такође, према њиховим наводима задржавања малолетних лица су ретка, а прикупљање обавештења у својству грађанина (оштећеног, сведока) и саслушања малолетника у својству осумњиченог, примењују полицијски службеници за малолетнике. У седишту ПУ

¹³ Чл. 10. "Сл. гласник РС", бр. 34/2018

Пожаревац двоје полицијских службеника је прошло обуку Правосудне академије и поседују сертификат за поступање према малолетницима.

ОСТВАРИВАЊЕ ПРАВА ЗАДРЖАНИХ ЛИЦА

Према наводима службених лица у ПИ ПУ Пожаревац, лице лишено слободе се о својим правима, на лицу места, обавештава усмено и уручивањем писаног обавештења.

У вези са начином на који задржана лица остварују право на позив трећег лица полицијски службеници су изјавили да најчешће само лице путем свог мобилног телефона или службеног телефона позива треће лице по сопственом избору (чланове породице или др.) и то одмах по довођењу. Уколико задржано лице одбије да користи то своје право, та околност се евидентира у записнику о задржавању. Такође, непосредно по довођењу, задржаном лицу се омогућује да позове изабраног браниоца, путем службеног телефона или сопственог мобилног телефона, а уколико задржаном лицу треба одредити браниоца по службеној дужности то се чини према списку Адвокатске коморе Србије (АКС), односно преко оформљеног „Кол центра“ АКС за постављање бранилаца по службеној дужности.

Даље је наведено да се задржана лица пре отпочињања задржавања прегледају од стране лекара на лични захтев или када полицијски службеници визуелним прегледом уоче да лице које треба задржати има повреде. Задржано лице прегледају лекари Службе хитне помоћи, а сарадњу са службом хитне помоћи полицијски службеници оцењују као добру. Задржано лице може, у присуству лекара, да одбије понуђени преглед што се евидентира од стране лекара на извештају и у записнику о задржавању. Полицијски службеници не присуствују лекарском прегледу, осим уколико то затражи лекар и то на начин да се налазе на одређеној удаљености тако да не могу да чују садржину разговора, али да могу да виде.

Према наводима полицијских службеника у случајевима када се Служба хитне помоћи позива ради прегледања задржаног лица јер има повреде по телу, не осећа се добро или је у стању алкохолисаности, извештај лекара о томе да је лице способно за задржавање се одлаже у предмет о задржавању. Сва остала медицинска документација се налази код задржаног лица.

О привремено одузетим и враћеним предмета, задржаним лицима се издају писане потврде које се чувају у посебном регистратору. Потврде потписује задржано лице, а уколико одбије да узме потврду или да је потпише, о томе се ставља забелешка на самој потврди.

Исхрана за потребе задржаних лица, претходно се требајује и одлаже у орман Дежурне службе. Оброк најчешће обухвата хлеб или двопек, воду и паштету или нешто од конзервиране хране. Полицијски службеници Дежурне службе понуде храну/оброк задржаном лицу и податак о томе уносе у записник о задржавању. Уколико задржано лице одбије оброк, и тај податак се уноси у записник.

У погледу решења о задржавању, полицијски службеници су навели да се иста доносе у законском року и да се време отпочињања задржавања рачуна од момента лишења слободе. Задржаним лицима се омогућава да остваре право на жалбу на решење о задржавању на тај начин што им се, за потребе сачињавања жалбе, дају папир и оловка, потом се жалба заводи и предаје надлежном суду.

НПМ тим је остварио увид у поједине предмете о задржавању лица по ЗКП, а у једном од њих, у документацији која је сачињена, уписано је да су средства за везивање употребљена у 20,07 часова када је и отпочето довођење лица у службене просторије ПУ Пожаревац, док је у решењу о задржавању уписано да се задржавање рачуна од 20,50 часова. Задржаном

лицу је уручено обавештење о правима, као и потврде о привремено одузетим и враћеним предметима, а записник о задржавању лица је у потпуности попуњен релевантним подацима.

3.

<p>УТВРЂЕНО</p> <p>У ПУ Пожаревац, у једном од предмета о задржавању лица по ЗКП, почетак задржавања није правилно рачунат.</p>
<p>РАЗЛОЗИ</p> <p><i>Доношење решења о задржавању и поступање по жалби на донето решење врши се у складу са законом на основу којег је задржавање одређено.¹⁴</i></p> <p><i>Лице ухапшено у складу са чланом 291. став 1. и чланом 292. став 1. Законика о кривичном поступку, као и осумњиченог из члана 289. ст. 1. и 2. тог законика, јавни тужилац може изузетно задржати ради саслушања најдуже 48 часова од часа хапшења, односно одазивања на позив.¹⁵</i></p> <p><i>Време задржавања лица се рачуна од момента започињања примене полицијског овлашћења довођење када су се стекли услови за задржавање у прекршајном поступку, односно од момента хапшења или одазивања на позив када су се стекли услови за задржавање у кривичном поступку.¹⁶</i></p>
<p>ПРЕПОРУКА</p> <p>У ПУ Пожаревац у решењима о задржавању по ЗКП, као почетак задржавања рачунаће се и уносиће се моменат хапшења или одазивања на позив када су се стекли услови за задржавање у кривичном поступку.</p>

ПРИМЕНА СРЕДСТАВА ПРИНУДЕ

Од почетка јуна 2019. године до дана посете тима НПМ, поступајући у складу са тада важећим Упутством о доведеним и задржаним лицима, полицијски службеници су приликом довођења свих 11 доведених лица употребљавали средства за везивање. НПМ је у својим бројним извештајима указивао да Упутство о поступању према доведеним и задржаним лицима¹⁷ није усаглашено са важећим прописима и стандардима, у погледу обавезне употребе средстава за везивање када се врши транспорт лица које се доводи у полицију и изражава задовољство што, у складу са Правилником о полицијским овлашћењима¹⁸ употреба средстава за везивање подлеже процени, односно што се може примењивати само ради спречавања напада, отпора, бекства или самоповређивања лица, а не увек.

Тим НПМ је извршио увид у два предмета о употреби средстава принуде везивање и физичка снага. Извештаји су садржали податке о законском основу за употребу средстава принуде, описе догађаја, начин примене полицијских овлашћења, радње лица у току употребе средстава принуде и друге околности и чињенице које су од значаја за оцену оправданости и правилности употребе средстава принуде. У спроведеном поступку оцене

¹⁴ Закон о полицији („Сл. гласник РС“, бр. 6/16, 24/18 и 87/2018), чл. 86. ст. 2.

¹⁵ Законик о кривичном поступку („Сл. гласник РС“, бр. 72/2011, 101/2011, 121/2012, 32/2013, 45/2013, 55/2014 и 35/2019), чл. 294. ст 1.

¹⁶ Правилник о полицијским овлашћењима („Сл. гласник РС“, бр. 41/2019), чл. 32.

¹⁷ 01 број: 7989/12-10 од 10. децембра 2012. године

¹⁸ „Сл. гласник РС“, бр. 41/2019

оправданости и правилности употребе средстава принуде примена физичке снаге оцењена је као оправдана.

Према речима службених лица, редовна је процедура да шеф смене, по довођењу лица према којем је примењена физичка снага у службене просторије, обавља разговор са тим лицем на околност начина њене примене и да га упознаје са правом на притужбу о чему саставља службену белешку. **НПМ похваљује наведен начин рада полицијских службеника и истиче да је то пример добре праксе.**

У првој половини 2019. године, Сектор унутрашње контроле и Комисија за спровођење стандарда полицијског поступања у области превенције тортуре спровели су контролу рада ПУ Пожаревац. Тим НПМ се, током мониторинга, уверио да је поступање по налозима из извештатаја ова два унутрашња контролна механизма допринело значајном унапређењу рада полицијских службеника. Сходно томе, и број препорука НПМ у овом извештају није велики, а упућене препоруке претежно су системског карактера.

КПЗ ПОЖАРЕВАЦ - ЗАБЕЛА

У време посете НПМ тима, у притвору КПЗ Пожаревац налазило се 24 лица, од тога једна особа женског пола, малолетника није било, а није било ни лица на полицијском задржавању. Овај број је значајно мањи у односу на претходне НПМ посете и у том смислу, у ранијим извештајима констатован проблем са пренасељеношћу притвора, сада није био присутан. На дан посете НПМ тима овом заводу на издржавању казне затвора било је 1278 лица.

ПРОСТОРИЈЕ ЗА ЗАДРЖАВАЊЕ

У Одељењу притвора једна просторија је намењена за лица којима је одређено задржавање на основу ЗКП. Иако се у њој налази 6 лежајева (2 кревета са по три лежаја на 3 нивоа), уобичајено се смешта једно лице. Са службеним лицима је размотрена могућност уклањања вишка лежајева из просторије како постојећи лежајеви не би непотребно заузимали простор у спаваоници и оцењено је да је то могуће извести.

Имајући у виду да је просторија намењена за задржавање предвиђена за смештај 1 лица, према наводима службених лица, уколико се догоди да је потребно задржати више лица, користе се остале слободне спаваонице или се задржани смештају заједно са притвореницима.

4.

УТВРЂЕНО

У КПЗ Пожаревац-Забела лица којима је одређено полицијско задржавање смештају се у исте просторије-спаванице заједно са притвореницима.

РАЗЛОЗИ

Полицијски службеници задржавају лице у службеним просторијама полиције за задржавање или у за то одређеним просторијама надлежних органа правосуђа. Ако је лице задржано у просторијама органа правосуђа мора бити физички одвојено од притворених лица и лица која су на издржавању казне.¹⁹

¹⁹ Правилник о полицијским овлашћењима ("Сл. гласник РС", бр. 41/2019), чл.31. ст.2.

ПРЕПОРУКА

ПУ Пожаревац неће смештати задржана лица у КПЗ Пожаревац - Забела уколико им ту не може бити обезбеђен смештај одвојен од притвореника.

5.

УТВРЂЕНО

У просторији за задржавање Одељења притвора КПЗ Пожаревац – Забела вишак лежачевог простора заузима простор за боравак задржаних лица.

РАЗЛОЗИ

Услови смештаја затвореника, а нарочито просторије за спавање, морају задовољити захтеве поштовања људског достојанства и, колико год је то могуће, приватности и испуњавати критеријуме за одржавање здравља и хигијене, водећи рачуна о климатским условима, а нарочито о површини пода, запремини ваздуха, осветљењу, грејању и вентилацији.²⁰

Све просторије одређене за затворенике, а нарочито све просторије за спавање, морају да испуњавају све захтеве у здравственом смислу, при чему треба повести рачуна о климатским условима, а пре свега о кубатури ваздуха, минималној површини, осветљењу, грејању и проветравању.²¹

Општи животни услови обухваћени овим правилима, укључујући и оне који се односе на осветљење, проветравање, температуру, санитарне уређаје, исхрану, воду за пиће, боравак на свежем ваздуху и физичке вежбе, личну хигијену, здравствену заштиту и одговарајући лични простор, односе се на све затворенике, без изузетка.²²

²⁰ Европска затворска правила, прав. 18.1.

²¹ Стандардна минимална правила Уједињених нација за поступање са затвореницима (Нелсон Мандела правила), прав. 13.

²² Стандардна минимална правила Уједињених нација за поступање са затвореницима (Нелсон Мандела правила), прав. 42.

ПРЕПОРУКА

КПЗ Пожаревац – Забела ће из спаваонице у Одељењу притвора намењене за смештај задржаних лица избацити лежајеве који се не користе.

Просторија која је намењена за задржавање лица није покривена видео надзором, а опремљена је уређајем за позивање полицијског службеника, за који је утврђено да функционише. Просторија се налази релативно близу просторијама које користе припадници Службе за обезбеђење и у којој се током задржавања налази и полицијски службеник задужен за безбедност и остваривање права задржаног лица.

6.

УТВРЂЕНО

У КПЗ Пожаревац – Забела, у просторији која је намењена за задржавање нема видео надзора.

РАЗЛОЗИ

Просторије за задржавање које се непосредно физички не надзиру од стране полицијског службеника, морају имати уређаје за видео надзор и позивање полицијских службеника.²³

ЦПТ сматра да обавеза чувања коју полиција има у односу на особе које држи у притвору укључује и одговорност да се обезбеди њихова сигурност и физички интегритет и да из тога произилази да је правилан надзор над притворским објектима интегрална компонента обавезе чувања коју је преузела полиција. Морају се предузети одговарајуће мере ради обезбеђења да особе у полицијском притвору увек буду у могућности да имају директан контакт са чуварима. Делегације ЦПТ су у више наврата утврдиле да се полицијске ћелије налазе предалеко од канцеларија или радних места где се припадници полиције уобичајено налазе, и да нису опремљене никаквим средствима (нпр. систем позивања) који би омогућавао притвореним особама да привуку пажњу полицајца. Под таквим условима постоји велики ризик од различитих инцидената (насиље међу притвореницима; покушаји самоубиства; пожари итд.) на које се не би правовремено одговорило.²⁴

ПРЕПОРУКА

КПЗ Пожаревац-Забела ће у спаваоници предвиђеној за полицијско задржавање поставити видео надзор, како би се омогућио константан надзор над лицем које се у њему налази, водећи рачуна о заштити приватности лица.

Осветљеност, природна и вештачка је довољна, проветреност такође. Хигијена у просторији је у тренутку посете била задовољавајућа. Хигијену одржавају редари – радно ангажовани осуђеници. Санитарије су дотрајале и неопходно их је заменити.

²³ Правилник о условима које треба да испуњавају просторије за задржавање лица ("Сл. гласник РС", бр. 34/2018) чл. 7 ст.2

²⁴ Нови стандарди ЦПТ-а у погледу полицијског притвора, прав. 48.

7.

УТВРЂЕНО

Санитарни чвор у просторији за задржавање Одељења притвора КПЗ Пожаревац – Забела је дотрајао.

РАЗЛОЗИ

Санитарни уређаји треба буду одговарајући да омогуће сваком затворенику вршење природних потреба када год се за тим укаже потреба, и то на чист и пристојан начин.²⁵

Општи животни услови обухваћени овим правилима, укључујући и оне који се односе на осветљење, проветравање, температуру, санитарне уређаје, исхрану, воду за пиће, боравак на свежем ваздуху и физичке вежбе, личну хигијену, здравствену заштиту и одговарајући лични простор, односе се на све затворенике, без изузетка.²⁶

Затвореници морају имати приступ санитарним просторијама које су хигијенске и поштују приватност.²⁷

Особама у притвору требало би да буде дозвољено да задовољавају своје природне потребе у чистим и пристојним условима, те морају имати одговарајуће погодности за прање.²⁸

Особе у притвору треба да имају приступ нормалном санитарном чвору у пристојном стању као и одговарајућим могућностима за прање.

Многе полицијске притворске просторије које су посетиле делегације ЦПТ-а не испуњавају обе минималне стандарде. Ово је посебно неповољно за особе које се након притвора појављују пред судом; превише често се особе изводе пред судију након што су провеле један или више дана у неусловним и прљавим ћелијама, а да нису имале одмор или храну и могућност да се оперу.²⁹

Приступ одговарајућем тоалету и одржавање добрих хигијенских стандарда представљају суштинске компоненте хуманог окружења.³⁰

Комитет понавља своју препоруку да органи Републике Србије уложе више напора у циљу побољшања материјалних услова у полицијским ћелијама. Прецизније, следеће мере треба приоритетно предузети:

²⁵ Стандардна минимална правила Уједињених нација за поступање са затвореницима (Нелсон Мандела правила), прав. 15.

²⁶ Стандардна минимална правила Уједињених нација за поступање са затвореницима (Нелсон Мандела правила), прав. 42.

²⁷ Европска затворска правила, прав. 19.3.

²⁸ Стандарди ЦПТ: Полицијски притвор ЦПТ/Инф (92) 3, пар. 42.

²⁹ Стандарди ЦПТ: Нови стандарди ЦПТ у погледу полицијског притвора ЦПТ/Инф (2002) 15, пар. 47.

³⁰ Стандарди ЦПТ: Издржавање затворске казне ЦПТ/Инф (92) 3, пар. 49.

- обезбедити да лица у притвору могу да обаве физиолошке потребе када је неопходно у чистим и пристојним условима, и да тоалет и капацитети за прање буду у добром употребном стању.³¹

ПРЕПОРУКА

КПЗ Пожаревац – Забела ће реновирати санитарни чвор у просторији за задржавање Одељења притвора.

Приликом смештаја, задржана лица би требало да добију постељину и хигијенски пакет. Током разговора, притвореници, који су раније били у статусу задржаних лица, навели су да им се хигијенски пакети током задржавања нису делили редовно, да су то морали да захтевају и да је, уопштено узев, отежано одржавање хигијене током трајања задржавања. НПМ сматра да би сва задржана лица приликом пријема у Завод требала да добију основни хигијенски пакет, прилагођен хигијенским потребама лица која ће ту провести до 48 сати. Ово је предочено службеним лицима, од којих су добијене информације да имају могућности да свакоме то обезбеде и да ће се постарати да убудуће тако и буде.

8.

УТВРЂЕНО

У КПЗ Пожаревац – Забела задржаним лицама нередовно се обезбеђују средства за одржавање личне хигијене.

РАЗЛОЗИ

Затвореници су дужни да одржавају личну хигијену и због тога им треба обезбедити воду и тоалетни прибор неопходан за одржавање здравља и чистоће.³²

Општи животни услови обухваћени овим правилима, укључујући и оне који се односе на осветљење, проветравање, температуру, санитарне уређаје, исхрану, воду за пиће, боравак на свежем ваздуху и физичке вежбе, личну хигијену, здравствену заштиту и одговарајући лични простор, односе се на све затворенике, без изузетка.³³

Затвореници морају одржавати личну хигијену и хигијену одеће и спаваонице.

Затворске власти морају да их снабдевају средствима за то, укључујући прибор за личну хигијену и прибор и материјале за чишћење.³⁴

Особама у притвору требало би да буде дозвољено да задовољавају своје природне потребе у чистим и пристојним условима, те морају имати одговарајуће погодности за прање.³⁵

Особе у притвору треба да имају приступ нормалном санитарном чвору у пристојном стању као и одговарајућим могућностима за прање.

Многе полицијске притворске просторије које су посетиле делегације ЦПТ-а не испуњавају ове минималне стандарде. Ово је посебно неповољно за особе које се након притвора појављују пред судом; превише често се особе изводе пред судију након што су провеле један или више дана у неусловним и прљавим ћелијама, а да нису имале одмор или храну и могућност да се оперу.³⁶

³¹ Извештај за Владу Републике Србије о посети ЦПТ од 26. маја до 5. јуна 2015. год ЦПТ/Инф (2016) 21, пар. 36.

³² Стандардна минимална правила Уједињених нација за поступање са затвореницима (Нелсон Мандела правила), прав. 18.1.

³³ Стандардна минимална правила Уједињених нација за поступање са затвореницима (Нелсон Мандела правила), прав. 42.

³⁴ Европска затворска правила, прав. 19.5. и 19.6.

³⁵ Стандарди ЦПТ: Полицијски притвор, пар. 42.

³⁶ Стандарди ЦПТ: Нови стандарди ЦПТ у погледу полицијског притвора, пар. 47.

Приступ одговарајућем тоалету и одржавање добрих хигијенских стандарда представљају суштинске компоненте хуманог окружења.³⁷

У међувремену, СРТ апелује на органе Србије да предузму хитне мере са циљем да се

- *обезбеди свим затвореницима одговарајућа постељина (укључујући јастуке), која ће се у редовним временским интервалима прати, као и потребне предмете личне хигијене и производи за чишћење ћелија.³⁸*

ПРЕПОРУКА

У КПЗ Пожаревац – Забела сваком задржаном лицу ће се приликом пријема у Завод, без посебног захтева, обезбеђивати основни хигијенски пакет.

Када се у КПЗ Пожаревац – Забела налази лице на задржавању за његову безбедност и остваривање права задужен је полицијски службеник који о свим активностима које су у вези реализације задржавања обавештава полицијског службеника у седишту ПУ Пожаревац, а ради уношења релевантних података у електренску евиденцију, односно записник о задржавању. По завршетку задржавања, задржано лице се одвози до седишта ПУ Пожаревац где му се даје примерак записника о задржавању који својеручно може да потпише или да то одбије у ком случају се о томе на самом записнику ставља забелешка.

РАД СЛУЖБЕ ЗА ЗДРАВСТВЕНУ ЗАШТИТУ

Притворска јединица КПЗ Пожаревац налази се у издвојеном објекту, а лекар у овај објекат долази једном недељно и то уторком, док осталим данима долази по потреби, односно уколико има пријема или отпуста лица. У овом објекту не постоји амбуланта, а прегледи се обављају у једној већој просторији (површине око 6x4м), која је намењена за посете притвореницима, те у складу са тим није адекватно опремљена за обављање лекарских прегледа. Здравствени картони и остала медицинска документација се чувају у ормару који се закључава.

Према наводима лекара и службеника обезбеђења сва лица се, пре пријема у притворску јединицу, прегледају од стране запослених у Служби за обезбеђење и у питању је преглед без одеће. У случају да се тим прегледом установе било какве телесне повреде, или се лица лишена слободе пожале на неке здравствене тегобе, они се прегледају у здравственој установи изван КПЗ Пожаревац-Забела, најчешће у Општој болници Пожаревац (Болница). Тек након овог прегледа, притворенике прегледа и заводски лекар и у питању је, такође, преглед без одеће. Лекарски извештаји који се односе на преглед лица који је обављен у здравственој установи пре пријема у Завод се достављају лекару и улажу у здравствени картон притвореног лица.

Увидом у здравствене картоне притвореника, који су се у моменту посете налазили у притворској јединици, установљено је да се први преглед обавља истога дана приликом пријема у КПЗ Пожаревац-Забела. У здравствени картон су уписани основни анамнестички подаци, подаци о претходним болестима, операцијама и сл., о евентуалном конзумирању наркотика, као и о евентуалном постојању ожигњака или тетоважа на телу. Осим тога, у здравствени картон се уписују детаљни подаци о извршеном прегледу лица, који су у свим случајевима садржали и податак о присуству/одсуству повреда. Међутим,

³⁷ Стандарди ЦПТ: Одржавање затворске казне, пар. 49.

³⁸ Извештај Влади Републике Србије о посети ЦПТ од 01. до 11. фебруара 2011. год. ЦПТ/Инф (2012) 17, пар. 45.

повреде које се уоче приликом првог лекарског прегледа притвореника се не фотографишу, нити се уцртавају на обрасцу са мапом тела.

НПМ истиче да фотографисање и мапирање телесних повреда може послужити у евентуалној заштити лица од лажних оптужби у погледу начина настанка повреда, као што могу заштити лица лишена слободе у случају да им је право на телесни интегритет угрожено прекорачењем или неоправданом применом мера, односно средстава принуде.

9.

УТВРЂЕНО

КПЗ Пожаревац-Забела не документује повреде уочене на лицима лишеним слободе тако што их фотографише и уцртава на обрасцу са мапом тела.

РАЗЛОЗИ

Евиденција о лекарском прегледу у случају трауматских повреда треба да буде сачињена на посебном обрасцу намењеном за ту сврху, са мапом тела у коју су уцртане трауматске повреде, која ће се чувати у здравственом картону затвореника. Надаље, било би пожељно да се повреде фотографишу, што такође треба ставити у здравствени картон. Поред тога, треба водити посебан регистар траума у који треба евидентирати све врсте повреда које се запазе.³⁹

ПРЕПОРУКА

У КПЗ Пожаревцу-Забела повреде ће се фотографисати и евидентирати у посебном обрасцу са мапом тела, а сачињене фотографије и мапа тела са повредама чуваће се у здравственом картону лица.

Током посете обављено је неколико првих прегледа прекршајно кажњених лица и уочено је да лекар, приликом првог прегледа, узима анамнестичке податке, врши основни физикални преглед (мерење телесне тежине, вредности ТА, аускултација плућа и срца), као и преглед коже целог тела без одеће. Током прегледа, врата просторије су највећим делом била отворена, припадник Службе обезбеђења је повремено био присутан током прегледа, осим у периодима у којима је лице било без одеће, када су врата просторије била затворена, а лекар сам са лицем лишеним слободе.

10.

УТВРЂЕНО

Припадник Службе за обезбеђење као немедицинско особље повремено је присуствовало обављању лекарског прегледа.

³⁹ Стандарди Европског комитета за спречавање мучења, т. 74. ст. 2. XXIII Општег извештаја; исто Извештај за Владу Р. Србије о посети Европског комитета, т. 22. ст. 4.

РАЗЛОЗИ

Сви здравствени прегледи затвореника (било по доласку или касније) морају се изводити тако да их не могу чути ни – осим уколико дати лекар друкчије не затражи – видети затворски службеници. Надаље, затвореници морају бити прегледани појединачно, а не групно.⁴⁰

Здравствени преглед осуђеног врши се само у присуству здравственог радника, осим ако здравствени радник друкчије не затражи.⁴¹

ПРЕПОРУКА

Лекарски прегледи лица лишених слободе вршиће се само у присуству здравствених радника, сем у случајевима када здравствени радник другачије не затражи.

Припадници Службе за обезбеђење су дужни да лекара упозоре на све безбедносне аспекте који су релевантни за доношење одлуке од стране лекара о присуству немедицинског особља лекарском прегледу.

Уколико лекар захтева присуство немедицинског особља прегледу и/или другим медицинским радњама, неопходно је да чињеница о таквом захтеву, као и подаци о присутном немедицинском особљу буду забележени у медицинској документацији за конкретно лице лишено слободе.

РАЗГОВОР СА ПРИТВОРЕНИМ ЛИЦИМА

НПМ тим је обишао све спаваонице и обавио разговор са притвореницима обавештавајући их да, уколико желе могу обавити приватан разговор са представницима НПМ, што је одређени број лица искористио. Конкретних примедби на поступање од стране службених лица КПЗ Пожаревац није било.

Сва лица су потврдила да је лекарски преглед обављен одмах по пријему у притвор, али да приликом прегледа нису скидали одећу. Навели су да на пријему попуњавају упитник којим се утврђује ризик од суицида, као и да дају писмене изјаве да су обавестили лице по свом избору о лишењу слободе и да су упознати са својим правима. Ова документација се чува у досијеу који се води за сваког притвореника.

Сва притворена лица са којима је обављен разговор навела су да у шетњу одлазе свим данима осим петком и да иста траје сат времена.

11.

УТВРЂЕНО

У КПЗ Пожаревац-Забела, свакодневни двочасовни боравак на свежем ваздуху није омогућен свим притвореницима.

РАЗЛОЗИ

Осуђени има право да изван затворених просторија на свежем ваздуху, у слободно време, проведе најмање два часа дневно.⁴²

⁴⁰ Стандарди ЦПТ: Услуге здравствене заштите у затворима, пар. 51.

⁴¹ Закон о извршењу кривичних санкција, чл. 114. ст. 4; исто Правилник о кућном реду казнено-поправних завода и окружних затвора, чл. 25. ст. 2.

⁴² Закон о извршењу кривичних санкција (Сл. гласник РС бр. 55/14 и 35/19), чл. 80.

Осуђени, коме године и телесне способности дозвољавају, има право у слободно време на организовану физичку активност, укључујући и право да заједно са другим осуђеницима користи спортске терене и опрему.

ПРЕПОРУКА

КПЗ Пожаревац ће свим лицима у притвору омогућити најмање два часа дневно на свежем ваздуху сваког дана.

Једно лице се пожалило да трпи насиље од других притвореника. Тим НПМ је прекинуо посету како би на ово указао припадницима Службе за обезбеђење, који су одмах предузели мере ради утврђивања околности и заштите овог притвореника. Од службених лица су накнадно добијене информације да је притвореник њима изјавио да није тучен у соби, већ да се због природе кривичног дела које му се ставља на терет (дело против полне слободе), уплашио за своју безбедност. Пребачен је у другу спаваоницу.

Једно лице, са којим је тим НПМ обавио разговор, пожалило се на прекомерну употребу физичке снаге од стране полицијских службеника приликом хапшења. То лице је навело да су га полицијски службеници вукли за вилицу, да су га вербално вређали зато што је ромског порекла, псовали и вукли по земљи у присуству његове породице. НПМ тим је извршио увид у здравствени картон овог лица који је отворен приликом првог прегледа у КПЗ Пожаревац-Забела. Лице је у притвор примљено 12. јуна 2019. године, истог дана је прегледано од стране лекара Службе хитне медицинске помоћи Дома здравља Пожаревац у чијем је извештају забележено постојање огуљотине у пределу левог лакта и огуљотине у пределу десног колена. Сутрадан, 13. јуна 2019. године лице је прегледано од стране заводског лекара у чијем је извештају, као објективни налаз, забележено: "свестан, оријентисан, еупноичан, кардио компензован, без знакова за лимфаденопатију, **нормалне пребојености коже и видљивих слузница...**".

Имајући у виду релевантне медицинске податке, као и то да извештај заводског лекара не садржи опис повреда које су лицу, дан раније, констатоване на лекарском прегледу у Дому здравља, није се могло са сигурношћу утврдити да ли су повреде настале на начин, и у време, на који је задржано лице навело. Осим тога, ни у једном извештају лекара не постоји опис било какве повреде у пределу лица, због чега нису могли бити потврђени наводи да је вучен за вилицу.

Такође, тим НПМ је у седишту ПУ Пожаревац извршио увид у предмет о задржавању тог лица и предмет о примени средстава принуде-средства за везивање према њему и у прегледаној документацији није било података о постојању повреда тог лица.

12.

УТВРЂЕНО

У КПЗ Пожаревац-Забела у здравственом картону притвореног лица нема убележених података о постојању повреда на његовом телу.

РАЗЛОЗИ

Непосредно после пријема у завод, а најкасније у року од 24 часа, лекар обавља здравствени преглед осуђеног. На захтев осуђеног или због уочених здравствених сметњи током пријема, преглед се обавља без одлагања.

Први здравствени преглед се састоји од визуелног прегледа тела осуђеника, узимања анамнестичких података, података о акутним и хроничним обољењима, провере и мерења основних телесних функција (дисање, притисак, моторика и сл.).

Приликом првог прегледа отвара се здравствени картон осуђеника, и уносе се подаци до којих се дошло приликом првог прегледа.⁴³

ЦПТ посебну пажњу посвећује улози коју затворске службе здравствене заштите треба да играју у борби против злостављања. Природно је да та улога делом буде везана за могуће злостављање лица лишених слободе током трајања лишења слободе, било да га врши особље или други затвореници. Међутим, службе здравствене заштите у установама које представљају пунктове за улазак у затворски систем такође треба да дају кључни допринос у спречавању злостављања у периоду непосредно пре боравка у затвору, односно док су лица лишена слободе – задржана од служби за спровођење закона (као што су нпр. полиција или жандармерија).⁴⁴

ПРЕПОРУКА

У КПЗ Пожаревац-Забела у здравствени картон уносиће се одговарајуће констатације – да је извршен целокупни телесни преглед без одеће којим нису установљене телесне повреде, односно, када се овакве повреде установе исте морају бити описане.

Код постојања телесних повреда потребно је у налазу лекара да се исте детаљније опишу у погледу величине, прецизније локализације, изгледа, броја и другог. На основу тако написаног налаза потребно је одредити врсту повреде, навести дијагнозу латинским језиком, а у мишљењу по могућству прецизније одредити механизам њеног настанка, односно образложити мишљење о повезаности примењене мере и насталих повреда.

Даље, притворена лица са којима је тим НПМ обавио разговор, а која су претходно била на полицијском задржавању, су навела да су им по доласку у полицијску станицу уручена писана обавештења о правима, да им је омогућено да обавесте лице по свом избору о лишењу слободе и браниоца, као и да су им уручена решења о задржавању и потврде о привремено одузетим и враћеним предметима. С друге стране, сва притворена лица која су пре отпочињања задржавања вођена на лекарски преглед у здравствену установу навела су да су полицијски службеници присуствовали тим прегледима, неколицина њих су навела да су прво саслушање имали без присуства браниоца, а половина се пожалила и на то да су били изложени претњама и увредама од стране полицијских службеника, као и на непотребну грубост приликом хапшења. Један од њих се пожалио на задобијене шамаре и ударце у стомак од којих није имао повреде.

Имајући у виду наводе значајног броја притворених лица о неадекватном поступању полицијских службеника према њима указујемо да је ЦПТ након посете Србији 2017. године у Извештају Влади понавља препоруку да министар унутрашњих послова, директор полиције и начелници полицијских управа пошаљу снажну поруку да је неадекватно поступање према лицима лишеним слободе противзаконито, непрофесионално и да подлеже одговарајућим санкцијама, да ту поруку треба понављати у одговарајућим временским размацима на нивоу полицијских управа, као и да надлежни органи треба да обезбеде да сви наводи о неадекватном

⁴³ Правилник о кућном реду казнено-поправних завода и окружних затвора ("Сл.гласник РС", бр. 110/2014 и 79/2016), чл. 12.

⁴⁴ Стандарди ЦПТ: Документација и пријављивање медицинских доказа о злостављању, ЦПТ/Инф (2013) 29, пар. 71.

поступању буду предмет истраге, и да виши службеници сnose командну одговорност за своје обавезе.

Даље, Комитет препоручује да органи Републике Србије делују тако да обезбеде да криминалистички инспектори обављају своје дужности у складу са одговарајућим одредбама Законика о кривичном поступку. У ту сврху потребно је редовно организовати стручно оспособљавање за ове службенике, које треба да обухвати одговарајуће технике саслушања и истраге, као и спречавање неадекватног поступања.⁴⁵

НПМ се придружује овим препорукама и позива руководство ПУ Пожаревац да у том правцу делује проактивно.

---

⁴⁵ ЦПГ (2017) 63, Србија 2017, ст.15 и 16.